

Slovenska zveza na Švedskem
Slovenska riksförbundet i Sverige

Letnik/Årgång 22, Št./Nr 82
ISSN-2000-2173

Slovensko GLASILO

Slovenska BLADET

POMLAD/VÅR 2023

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET
 April 2023, Št./Nr 82, Letnik/Årgång 22

Izdajatelj/Utgivare:

Slovenska zveza na Švedskem / Svenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9
 Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; članarina SZ

Naslovnica/omslag: Canva pro, licenca

Zadnja stran/sista sidan: David Taljat

Glavni in odgovorni urednici/ huvudredaktörer:

Danni Strazar, Suzana Macuh

Oblikovalka & slov. lektura / Teknisk redaktör:

Danni Strazar

Naslovi & lektura šved. besedil / Adresshantering:

Suzana Macuh

Častna članica uredništva/hedersmedlem:

Augustina Budja Benček

Naslov uredništva / Redaktionsadress:

Slovenska riksförbundet i Sverige, Box 145, 731 23 Köping

E-naslov/E-post:

slovenskoglasilo@gmail.com

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 580 izvodih

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 3. junija 2023!

Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 3 juni 2023, adressen ovan!

Za vsebino objavljenjih člankov so odgovorni avtorji. Pisma društev, ki niso člani Slovenske zveze, in oglase posameznikov objavljamo le, če je v glasilu dovolj prostora.

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSD

Spoštovani bralci, ko boste okrog velike noči brali prvo številko letošnjega glasila, bomo vsaj po koledarju že zapluli v pomlad. Naj bo takšna ali drugačna – naredite si lepo. Ob tem vam želim pomlad polepšati s pesmijo Neže Maurer, 91-letne slovenske pesnice, ki sem jo pred časom poslušala v nekem televizijskem intervjuju na RTV Slovenija (nekaj njenih pesmi je menda celo prevedenih v švedščino, žal jih (še) nisem odkrila. Kaj me je pri Neži najbolj navdušilo? Njena življenjska energija in modrost, obenem pa izjemna navihanost, čeprav je gospa Neža v domu za upokojence in malce manj gibljiva. A dokazuje, da greš s pozitivno energijo veliko lažje tudi čez tegobe, ki si jih morda ne želiš najbolj na stara (ali mlajša leta). Prav to želim vsem vam, dragi bralci, od mladih do malce manj mladih. Naj vaše srce vedno ostane navihano in mlado!

V pomlad pa naj vas pospremi tudi njena pesem, ki pove veliko več, kot je videti na prvi pogled.

Živel nekoč je kamenček –
 pred tisoč leti, se mi zdi ...
 Živel je – in pomislite –
 še zdaj živi!

Na njivi mi je po pomoti
 prišel v dlan;
 pobirala sem nov krompir
 in dala ga na stran.

Zdaj je pri meni v rdeči skledici;
 okrogel, bel na dnu čemi.
 Ko vse potihne, mi razlaga,
 kako se tisoč let živi.

PRESEDNIK IMA BESEDO

Vstopili smo v novo leto, ki naj bo srečno in uspešno. Upajmo, da bo letos boljše prav na vseh področjih. Spoštovani člani Slovenske zveze, dragi bralci Slovenskega glasila, želim vam res uspešno, z veseljem obdano, predvsem pa zdravo leto, v katerega smo vstopili pred nekaj meseci.

Želim vam izreči nekaj lepih besed in misli, ki nas povezujejo in vodijo k sodelovanju in druženju v okviru društev in tudi v Slovenski zvezi. Kot predsednik zveze nosim v sebi veliko željo, da bi delo in ustvarjanje Slovenske zveze potekalo v najlepšem redu in po vseh zastavljenih smernicah. Pri tem še posebej vabim mlajšo generacijo, da se nam pridruži.

Spoštovani vodilni v slovenskih društvih, za vas imam prošnjo, da storite vse, kar je mogoče, da bi v društva privabili k delovanju tudi mlajše rojake. Tako bo lažje pridobiti nove delovne in ustvarjalne člane v delovanje Slovenske zveze. Vsi vidimo, kako čas hiti in smo vsak dan starejši. Morda premalokrat pomislimo, da je treba stvari in dejanja obnavljati in jih postavljati na trdna tla, uspešni ljudje se ne naredijo čez noč, mnogo je treba storiti, se velikokrat ponuditi in marsikaj preboleti, če hočeš kaj doseči. Vsak dan je treba izkoristiti ponujene možnosti in pristopiti korak bližje svojemu cilju, misli in čustva določajo dejanja, na katerih potem vidimo tudi rezultate. Mnogo besed je treba spregovoriti, kako mlajše rodove privabiti med nas, počasi se bomo začeli spraševati, kaj bi bilo treba storiti! Kaj ponuditi, da se bodo dejavnosti nadaljevale in da bo prihodnost zagotovljena za ohranjanje materinsčine med slovenskimi rojaki na Švedskem.

Pred nami so letni občni zbori, ki se bodo izvedli v društvih, prav tako tudi v organizaciji Slovenske zveze, kjer imamo že določen datum in bo občni

zbor, ki ga bomo izvedli 25. marca, v času izida glasila, že za nami. Pričakujemo, da se bodo sestanka udeležili predstavniki vseh društev.

Delo Slovenske zveze v prihodnosti bo potekalo tako po ustaljenih navadah in skupaj z upravnim odborom bom skrbno obveščal vse slovenske rojake zveze o delovanju in o vseh novostih med letom.

Društva obveščam o razpisu in prošnjah, tudi tukaj je predvideno, da se mlajša generacija bolj poveže med seboj v društvih ob raznih društvenih dejavnostih. Na občnem zboru Slovenske zveze se bodo obravnavale vse prispele vloge.

Drugo obvestilo Slovenske zveze je, da je na razpolago še nekaj zbornikov, knjige, ki ste jih prejeli v društvih. Če kdo želi še kakšen izvod, naj se obrne na upravni odbor zveze, in poskrbeli bomo, da jih boste tudi dobili.

Spoštovani člani, pri vsem tem vam želim lepo počutje, mirno in dokaj brezskrbno življenje.

Ob tej priliki želim vam, drage žene, dame in dekleta, vesel praznik 8. marec še za nazaj, in prav tako vse lepo ob materinskem dnevu. Uživajte!

Načrt aktivnosti Slovenske zveze

- 1) 25. marec: Občni zbor Slovenske zveze
- 2) 27. maj: Tradicionalno romanje v Vadsteno, društva poskrbijo za prevoze s kombiji/avtobusi, hkrati je to lepa priložnost za srečanje mlajše generacije.

Alojz Macub
Predsednik SZ

Ordförande Svenska riksförbundet
e-pošta: slovenska.riksforbundet@gmail.com

SLOVENSKI DOM GÖTEBORG

Novice iz Göteborga

V času od zadnjega zimskega glasila se ni veliko zgodilo, prazniki so minili hitro, saj ni bilo veliko prostih dni. Od starega leta smo se poslovili z ognjemeti, iskricami v kozarcih, objemi in poljubi. Morda nekateri s kakšnimi zaobljubami, ki se bodo izpolnile ali pa tudi ne. Ni bilo veliko snega, pa še ta je na žalost zmrznil in je bila poledica, zato je bilo treba previdno stopati. Ko je ob dežju vse izginilo, sta ostala le megla in kislo vreme. V zadnjem tednu smo tu in tam imeli tudi kakšen sončen dan. Postaja svetleje že zjutraj in tudi zvečer se pozna. Slišim tudi žvrgolenje ptičkov in res upam na skorajšnjo pomlad. Zimske počitnice otrokom niso namenile snega za smučanje in sankanje, razen višje na Švedskem, v smučiščih, kot so Sälen, Åre ali pa kje drugje v Alpah.

Korona je povzročila, da so ljudje bolj ostajali doma in tako sedaj še kar ostajajo doma. Če koga vprašaš, zakaj ga niti k maši ni več, dobiš same izgovore. Ne zavedajo se, da je precej žalostno, če g. župnik Zvonko Podvinski prevozi več sto kilometrov, pa potem k maši pride šest do deset ljudi v tistem kraju, kjer je maša. Če izgubimo župnika Zvoneta, sem prepričana, da novega duhovnika na Švedsko ne bodo poslali in potem ne bo niti srečanja v Astridsalen po maši. Navadno imamo praznovanje slovenskih praznikov, kot sta recimo materinski dan in dan državnosti kar po maši. Eni se res trudijo in se obenem sprašujejo, kje so vsi drugi. Gospod župnik vztraja, a kako dolgo še?

Občni zbor društva Slovenski dom bo v soboto, 25. marca ob 16. uri v Göteborgsrummet v stari katoliški šoli. Tukaj je prav tako slabo udeležba, nikogar več ne zanima, kako in kaj je z društvom. Socialna skupina ni obiskala nikogar na domu, za mnoge smo izvedeli, da so bili zelo bolni, a smo za to izvedeli šele takrat, ko so že ozdraveli. Veliko naših upokojencev že takoj, ko je toplo doma v Sloveniji, odide tja in potem tam ostanejo vse do novembra. Ne čutim nobene zavisti, če so radi doma, samo to, da se tukaj v Göteborgu tudi srečujemo in družimo, morda res ni veliko razlike.

Počasi se bo začelo delo na vrtu in vem za pridne vrtnarske prste

Anne-Marie, ki je že dala nekaj semen v zemljo, in v garaži na toplem pogonjki lepo uspevajo. Prinesla sem ji tudi seme bučk Hokaido. Ima prostor na vrtu in tako bova, če bo vse po sreči, imeli svoje bučke, ker so juhe iz bučk ter pečen in ocvrte bučke zares slastne. Lansko leto je imela svoj paradižnik vseh vrst, paprike, čili, solato, korenje in vse, kar potrebuje, še razdelila je med sosedo in odnesla v službo med sodelavce. Pravi, da je delo z zemljo balzam za njeno dušo in da uživa, ko vidi, kako vse lepo raste. Je precej dela s tem, saj že zalivanje zahteva svoj čas, je pa vse neškropljeno in je torej zdrava hrana. Ker je hrana po trgovinah postala zelo draga, bo morda marsikdo posejal kar na balkonu v zaboje ali lonce.

Tako sem napisala nekaj pozitivnega, saj se sicer v naši bližini res dogajajo hude stvari, vojna v Ukrajini, potres s 35.000 mrtvimi, več kot 80.000 ranjenimi in milijoni ljudi brez strehe nad glavo v zimskem času v Turčiji in Siriji. Le kaj bo leto 2023 prineslo in kaj bomo še doživeli. Zdravje gre tudi malo gor in dol, starejši smo in sedaj v zrelih letih čutimo več bolečin, zato so obiski pri zdravniku pogostejši.

Spremljali smo svetovno prvenstvo v biatlonu v Oberstdorfu v Nemčiji in navijali za naše fante in dekleta. Kot vidim, da je podmlad-

ka veliko in bodo nadaljevali, ko starejši tekmovalci končajo kariero. Sama sem navijačica Jakov Faka in vsako njegovo tekmovanje z dobrim streljanjem me razveseli. Toda Norvežani so res skorajda nepremagljivi. Ampak zadnji dan biatlona so pa Švedi prevladovali, tri medalje in od teh dve zlati – čestitke.

Razveseljivo je tudi, da slovenski skakalci (orli) dobro zastopajo našo domovino in tudi tam so zraven nova imena. Vsem želimo dobre uspehe in da bi velikokrat stopili na zmagovalne stopničke. Tekmovati ali sedeti na kavču na toplem je velika razlika, ali pa se celo jeziti, ker tekmovalcem ni uspelo.

Naši jubilanti

Januar Feliks Jablanovec, 60 let

Junij Joško Hancic, 75 let

Za rojstni dan vam želimo,
naj bo vaše življenje posejano s cvetjem,
naj vas povsod spremljata sreča in zdravje.
Naj v vašem srcu bije ljubezen,
in naše prijateljstvo naj ne izgine;
in bolj kot vse vam želimo,
da se vam izpolnijo vse želje.

Pošiljamo vam pristrčne čestitke za vaš praznik in lepo praznujte,

NA ZDRAVJE!

Naj bo dovolj za tokrat, pazite nase in ne pozabite na prijatelje, ki so po domovih in na svojem domu, morda si želijo družbo in da jih kdo obiše.

Ob prazniku Velike noči vam želimo dobro potico,
lepe pirhe in vse kar mora biti na mizi,
ter predvsem družinske sreče in velikonočnega blagoslova!
Za Slovenski dom
Marija Kolar

Babice znova potujejo

Po dveh letih čakanja, da bomo babice spet lahko odpotovale na Božični bazar v Nemčijo, smo lani le dočakale tridnevno potovanje z agencijo Resemakar'n. Potovanje se je začelo pri Stena Line, kjer smo malo premražene vstopile v topel avtobus. Potovanje samo do Celle od Braunschweig ni bilo naporno in tudi slabo vreme nam ni pokvarilo dobre volje. Vožnja z ladjo Helsingborg- Helsingør, Danska in Rødby Puttgarden, kjer smo na ladji imele čas tudi za kosilo in seveda nakup, kdor je želel. V hotelu Mediteran so nas razdelili v sobe in nato skupna večerja. Malo utrujene smo se vrnile v

sobe in klepetale, a kar hitro smo se odpravile v postelje. Zjutraj je sledil zajtrk in ogled mesta in nekaj ur prostega sprehoda po bazarju, ki je bil prava paša za oči. Zvečer skupna večerja in malo priprave za odhod naslednji dan po zajtrku. Po isti poti nazaj in klepet na avtobusu. Sedaj načrtujemo še za kakšen izlet spomladi, ko bo malo topleje. Dobile smo nasvet, naj znova obiščemo Celle, da bi si ogledale, kako vzgajajo in pripravljajo bele šparglje v mesecu aprilu ali maju. Zadovoljne babice in mladenka Silva smo prispele domov. Tokrat je to bilo naše 20.

potovanje na Božični bazar z Resemakar'n, kar se izplača, saj vodič lepo razkaže mesto, poceni je tudi bivanje v hotelu. Z agencijo Resemakar'n smo bile v Franciji, na Nizozemskem, Poljskem (večkrat), Češkem, v Španiji in to celo poleti. Leta hitro minevajo, in dokler še zmoremo hoditi, je treba čas izkoristiti za izlete, ko ne bomo več zmogle hoje in nam bodo ostali lepi spomini. Na nekaterih izletih so bili z nami tudi naši možje.

Če nam bo zdravje le še služilo, bomo potovale in bile socialne (obiskovale starejše, op. ured.).

19. marca bomo z Resemakar'n odšle na Finsko, v Helsinke, z avtobusom in ladjo, na ogleda mesta in nato nazaj domov. Na ta izlet greva Marija Perovič in jaz, avtorica članka. Pred mnogimi leti sem tam bila s sodelavko Leno, in v spominu mi je ostala cerkev v skali in izjemna akustika v njej.

Lep pozdrav od socialnih babic. (Marija Kolar)

SKD FRANCE PREŠEREN, GÖTEBORG*

Spoštovani člani in bralci našega glasila zopet, se oglašamo z nekaj vrsticami. Po vrtovih in gozdovih se prebujajo pomlad, zvončki, krokozi, vor jok, črni teloh to nam oznanja da je pomlad na poti.

Odpravilo smo občni zbor in s tem nove smernice, za delo 2023.

Ženska srečanja so še vedno aktualna vsaki zadnji teden v mesecu. Prijave sprejema Erika na 0707 61 49 99 dobro došli.

To leto obhaja SKD F.P. 50. obletnico obstoja društva katerega smo zelo veseli, da smo dočakali. Kako pa bomo to proslavili pa je še v Božjih rokah. Vemo da je ogromno dela, ter pripravljanja, kar pa dvomimo, da nam bo uspelo brez prostovolcev.

Po nekaj letih korone sem bila doma v Mariboru in na Pohorju pokrit z debelo snežno odejo. Pogled v Maribor iz višine je bil nepopisen po ta dolgem času. Smučarjev, kot mravlic na pohodu, otrok in nasmejanih obrazov pa ni mankalo.

Besedilo in fotografije: Erika Jacobson in Rune

Tudi to leto imamo nekaj slavlencev

Janez Slabanja	80	Roland Johansson	65
Sabina Claesson	50	Andrej Zorman	40
Leo Andersson	40	Andreja Lomšek	35
Amir Imanilasaki	25		

Vsem slavlencem pa želimo vse najboljše na ta dan, da se jim izpolnijo vse skrite želje.

Vam želi odbor.

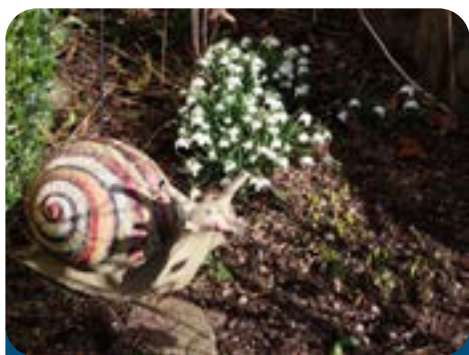
* V dogovoru z avtorico članka prispevek objavljamo v izvorniku, brez uredniških posegov v članek.

Pogled na smučišče na Pohorju

Občni zbor 25/2-2023

Pomlad na Erikinem vrtu

Slika iz Pohorja pogled na Maribor

SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ, KÖPING

Obisk pri članici društva Simon Gregorčič Köping - Göteborg

Radi se spominjamo lepo preživetih časov, ko smo bili skupaj člani društva v Köpingu, a v zadnjih časih se nam je precej spremenilo, enako kot vsakem društvu, člani postajajo starejši, moči jim pešajo, mnogo rojakov ni več med nami, a ostanejo le še spomini. Na začetku letošnjega leta sva se oba Lojzeta odločila, da se podava na pot proti Göteborgu, kjer zdaj prebiva naša članica, gospa Marta Zorjan. Deležna sva bila toplega sprejema gospoda Zvoneta Podvinskega, ki nama je razkazal tudi znamenitosti mesta, prav tako nas je toplo sprejel Martin sin Vlado in tako smo skupaj podali na obisk v dom h gospe Marti. Veselje je bilo neopisano, obraz nasmejan, solze na obrazu pa so povedale, kakšno je bilo to doživetje. Bil je nepozabno popoldne za vse, ki smo bili zbrani pri rojakinji in članici Marti. Hvala vsem za lepo doživetje.

Čestitke članom društva Simon Gregorčič iz Köpinga

Spoštovani člani, ki ste slavili svoj osebni praznik, želim vam vse najboljše, zdravja obilo, sreče in veselja, je moje voščilo! Sprejmite najlepše čestitke!

Čestitke članu Alojzu Megliču za častljivo lepo obletnico. Želimo mu zdravja, sreče in veselja, pa še na mnoga leta! Prijatelji člani društva »Simon Gregorčič«

ORFEUM - LANDSKRONA SPD ORFEUM

Slovensko društvo Orfeum je letošnje leto začelo kar z dvema koncertnima projektoma, s katerima smo obeležili 8. februar oz. slovenski kulturni praznik.

Prvi koncert je bil 11. februarja 2023 v Malmöju, organizirali pa smo ga v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom iz Kopenhagna. Izjemno smo bili veseli vsakega obiskovalca posebej, starih znancev, in tudi novih obrazov. Da koga po pomoti ne pozabimo in izpustimo, naj zahvala, da ste bili z nami, velja za vse in vsakega posebej.

Kaj pa sam koncert?

Tokrat smo iz Slovenije imeli samo enega glasbenega gosta, in sicer akademskega kitarista Denisa Kokalja, ki je na koncertu spremljal mezzosoprano Klementino Savnik, ki sicer živi in dela v Stockholmu. Koncert si lahko ogledate tudi na YouTubu, mi pa smo izjemno hvaležni tako Klementini kot Denisu za izjemen koncert, hvala tudi Ani in Maji, sestricama, ki sta odigrali slovensko ljudsko skladbo na klavirju in violini, najbolj navihani in prisrčni pa so zagotovo bili učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Kopenhagna in

otroci, ki obiskujejo slovenske urice tudi v Malmöju, ki so zapeli slovensko ljudsko Po mest sem špinciral.

Teden dni po koncertu na jugu Švedske smo koncert pripravili tudi v Stockholmu v čudoviti dvorani v starem delu mesta (Gamla stan).

Tokrat je mezzosopranistka Klementina Savnik nastopila ob spremljavi klasične kitare, ki jo je igrala Danni Stražar, dva samospeva pa je Klementina odpela ob klavirski spremljavi Urše Bonnevier, ki je prav za to priložnost s sinovoma prišla iz Gävleja. Večina programa je bila sestavljena iz slovenskih skladb.

Kot poseben gost je sodeloval zbor Triglav, ki deluje v okviru Slovenskega društva Stockholm in ga vodi Klementina Savnik. Tudi oni so s svojimi glasovi pozlatili naše koncertno popoldne.

Jakob Bonnevier je skupaj z Danni v duetu violončela in klasične kitare odigral klasično skladbo, Maksimiljan Savnik pa je zastopal učence dopolnilnega pouka slovenščine v Stockholmu in sam odpel slovensko ljudsko pesem ob spremljavi kitare in violončela.

Po končanem koncertu je zakusko (kavo, pecivo, kozarček vina in še kaj) pripravilo Slovensko društvo Stockholm.

Hvaležni smo za njihovo pomoč in se veselimo novih sodelovanj.

Naša nekdanja dolgoletna predsednica Auguština Budja Bencek se ob naših koncertih vedno spomni tudi delovanja sester Budja, ki so imele

čudovit tercet (njihove posnetke je mogoče najti tudi na YouTubu). Ob tem se v društvu Orfeum še posebej spominjamo tudi Gabrijele Karlin, ki je bila izjemna sopranistka v tercetu sester Budja. Letos mineva eno leto, odkar je ni več med nami.

Njeni sestre in njeni sorodniki še vedno občutijo veliko praznino. Kadar koli pripravljamo koncert v okviru društva Orfeum, nikoli ne pozabljam, da je prav glasba temeljna dejavnost našega društva Orfeum vse od delovanja pod tem imenom (pa tudi prej). Na sliki je Jelka (kot smo jo klicali) v Vadsteni na Binkoštnem srečanju Slovencev z vse Švedske. Sestre Budja so nešteto krat nastopile v kulturnem programu binkoštnega srečanja.

SKD Planika – Malmö – pomlad, 2023

St. Nikolaus, ali po slovensko sv. Miklavž je obiskal otroke v nedeljo 4. decembra po svet i maši v cerkvi Našega Zveličarja. Tokrat sta pri organizaciji svoje moči združili društvi Orfeum iz Landskrone in Planika, Malmö. Doslej so otroci ob Miklavžu dobivali bombone in piškote, letos pa slovenske otroške knjige. To je prav gotovo zasluga njihove marljive učiteljice Danni iz Stockholma.

Da je prireditev lepo uspela, pričča zgornja slika.

Občni zbor je potekal v nedeljo, 29. januarja 2023. Udeležilo se ga je okrog 25 članov, ali ena desetina članstva Planike. Izvolili smo nov upravni in nadzorni odbor. Resnici na ljubo je treba povedati, da so ostali na svojih položajih prav vsi odborniki iz preteklih let, dobili so le dva nova člana. Spisek članov UO in NO za leto 2023.

Predsednik: Rudolf Belec
 Podpredsednica: Natali Krumpačnik
 Tajnica: Mira Dekanič
 Blagajničarka: Diana Krumpačnik
 Član: Don Ševčuk
 Nadzorni član: Jonny Silič

Članica: Alexandra Križ
 Članica: Andreja Klavžar
 Članica: Tanja Stare
 Članica: Suzana Seč
 Član: Aleks Mladenovič
 Nadzorni član: Dennis Belec

Šicer pa društvo tare nova velika nadloga. Če ne bo več prihodkov, se bo moralo odpovedati društvenim prostorom, ki jih je imelo v najemu dolgo vrsto let. Korona in velike podražitve so izbile sodu dno. Ne samo odborniki, temveč vsi člani se bomo morali srečati in odločiti, kako naprej. Dobrodošli s predlogi.

Letna članarina se je z letom 2023 povečala za 50 kron. Družinska znaša odslej 400, posamezna pa 250 kron. Prosimo, poravnajte jo kakor hitro mogoče na BG 404-5605. Zelo se je povečala tudi poštnina, zato vam bomo odslej pošiljali obvestila po elektronski pošti. Pošljite svoj e-naslov na **kontakt@planika.se**.

Planikine prireditve v prvem polletju, 2023

Sobota 11. marec, ob 17 uri: Proslavili bomo dan žena, obenem bo tudi zapoznena pustna zabava. Če ste pri volji in imate primerno opremo, se našemite, gostje vam bodo zaploskali in zagotovo naročili pijačo.

Romanje v Vadsteno – 27. maj, 2023: Če se bo prijavilo dovolj potnikov, bo društvo organiziralo prevoz. Člani Planike bodo dobili vabila, kjer bo naveden datum in vse drugo v zvezi s potovanjem.

Sobota, 10. junij ob 13. uri: Vsem dobro znan društveni tradicionalni piknik. Planika je bila ustanovljena leta 1974, prvi piknik je bil leto dni kasneje in je edina Planikina prireditev, ki se je odvijala vsako leto. Letos je torej 49. po vrsti. Čisto jasno je, da bo drugo leto 50.

Načrtujete kakšno slavlje ali obletnico in morda potrebujete prostor za zabavo? Planika sprejme do 50 oseb in vam je na voljo, da jo najamete. Cena za 1 (en) dan je za člane 600, za nečlane 1200 kron.

SKD SLOVENIJA OLOFSTRÖM

Božično srečanje

Desetega decembra smo se zbrali v društvenih prostorih v Olofströmu in imeli božično srečanje. Tokrat smo se znova zbrali od daleč in blizu v lepem številu.

Zadovoljni smo bili, saj nas je vedno manj, otroci tudi manjkajo. Bilo je lepo in veselo.

Večerjo (julbord) sva za spremembo pripravili kar jaz, Silvana, in Magda Stopar. Lepo petje in Viktor pa glas harmonike sta razveselila vsakega od nas.

Naša Ivanka, ki ima že 94 let, je tako radostno zapela pesem Zabučale gore, da nas je vse presenetila, tako je bila vesela.

Zadnjo nedeljo v januarju smo imeli sveto mašo in tudi kosilo v društvu. Hvala vam vsem!

Zapisala: Silvana Stopar

Zapustili so nas:

Libero Markežič, Kallinge
Bojan Tumpaj, Olofström

Stefan Zrinski, Olofström
Edi Krizanec, Kristianstad

SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM

Uspešen začetek 2023 v Slovenskem društvu Stockholm

Pokovka, osvežilna pijača, film in slovenska beseda – tako je bil videti naš zadnji januarski petek v družbi osemnajstih članov slovenskega društva Stockholm (+1 štirinožni prijatelj). Zbrali smo se malo pred 18.00, pripravili pokovko, projektor in dve dvorani (eno za otroke in eno za odrasle) ter si ogledali slovenski film – seveda smo po koncu filma še malo posedeli in poklepetali. Z gotovostjo lahko rečemo, da je bil otvoritveni dogodek leta 2023 uspešen!

PS: na skupinski sliki manjkajo štirje člani. Trije so takoj po filmu tekli na avtobus, ena pa je bila za fotoparatom ... Pavel, Gabrijela, Ulf in Tjaša so bili tudi z nami!

V začetku februarja smo izpeljali tudi badmintonski turnir v Skanstullu. Štirinajst se nas je zbralo v športni opremi in si podajalo perjanico preko mreže.

Na koncertu ob slovenskem kulturnem prazniku, ki ga je 19. februarja organiziralo slovensko društvo Orfeum, je naš pevski zbor Triglav zapel tri pesmi: Tam, kjer teče bistra Zila (prir. J. Leskovar), Planinsko (A. Foerster) in Dajte, dajte (A. Kumar). Velika zahvala naši zborovodkinji Klementini Savnik in pridnim članom zbora, ki so vedno pripravljene na akcijo. Društvo je priskrbelo kavo in pecivo za posladek po koncu koncerta. Več o samem koncertu pa si lahko preberete v prispevku društva Orfeum.

Poleg druženja, kulturnih in športnih dogodkov pa smo imeli 4. marca tudi občni zbor društva. Zbrali smo se v Bergshamri in najprej ob kavi in čaju malo pokramljali. Na zboru se nam je pridružilo nekaj novih obrazov, ki smo jih bili nadvse veseli. Ko se je začel uradni del, smo sledili zastavljenemu dnevnemu redu. Pregledali smo preteklo leto 2022, razrešili upravni odbor (najlepša hvala Mirjani in Sebastjanu za večletno delovanje!) in izvolili novega (dobrodošli novi članici odbora, Katja in Tjaša!) ter predebatirali načrt za prihajajoče leto. Pestro bo! Pod točko razno smo poslušali predloge in pripombe članov – nekaj jih bo zagotovo uresničenih v prihodnjih mesecih. Naše srečanje se je zaključilo z narezkom in sproščenim klepetom. Če vas zanima več o občnem zboru, pa si bolj podroben zapisnik lahko preberete na naši spletni strani.

Hvala članom, ki ste prišli na občni zbor. Zagona za novo leto nam ne manjka!

SKM

Slovenski kulturni praznik v Malmöju in v Göteborgu 2023

Prešernov dan, slovenski kulturni praznik v Malmöju 2023 z naslovom Koncert slovenske kulture, je bil čudovit kulturni dogodek, ki ga je organiziralo SD Orfeum iz Landskrone v sodelovanju z Veleposlaništvom RS za nordijske države s sedežem v Kopenhagnu. Dogodek so omogočili Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Veleposlaništvo RS za nordijske države s sedežem v Kopenhagnu. V švedski cerkvi sv. Mateja apostola se je 11. februarja ob 16.30 zbralo več kot 50 rojakov od blizu in daleč, da bi prisluhnili ter nekateri celo sodelovali v bogatem programu. Danni Stražarjeva je tisti »motor«, ki vse poganja, da so zadeve tekle, kot morajo. Najprej je zazvenela slovenska himna. Skupaj z Alexandro Križ sta dvojezično vodili program. Častni konzul dr. Dario Križ in naš novi veleposlanik g. Mihael Zupančič sta vse navzoče lepo pozdravila in spregovorila o pomenu ohranjanja slovenske kulture tudi na Švedskem. Na koncertu so nastopili Klementina Savnik, mezzosopranistka iz Stockholma, Denis Kokalj na klasični kitari, gost iz Slovenije, ter otroci iz slovenskih skupnosti na Danskem in Švedskem. Dobrih 45 minut je minilo kot en sam čudovit trenutek, saj je bilo tako prijetno poslušati in uživati v raznoliki slovenski glasbeni kulturi. Posebej so

navdušili najmlajši, ki so veselo prepevali. Ob tej priložnosti zahvala staršem, ki otrokom stojijo ob strani ter jih spodbujajo k ljubezni do maternega jezika. Ob koncu kulturnega programa pa so bili vsi povabljeni v drugo dvorano, kjer so uživali ob kavi in pecivu. Danni je spekla pecivo, nekaj pa je prispevala tudi mamica nastopajočih dekllic Maje in Ane. Potica je prispela iz Slovenije ter s slovenskega Veleposlaništva. Zakusko je pred koncertom pripravila Romana Šolaja ob pomoči še nekaterih pridnih rok. Ljudje so bili veseli srečanja z g. veleposlanikom Mihaelom ter z njegovimi sodelavkami, ki so obiskale ta pomembni kulturni dogodek. Hvala za lepo sodelovanje in pomoč. Hvala tudi prejšnjemu veleposlaniku g. Tonetu Kajzerju, ki je z ženo Mileno počastil ta dogodek, seveda pa tudi predstavnikom SD Planika iz Malmö.

Tretjo nedeljo v mesecu februarju se je po sv. maši v Göteborgu slovenska skupnost in nekaj Hrvatice zbralo v župnijski dvorani, kjer je bil krajši kulturni program, ki so ga začeli s slovensko himno. Nato je sledila izbrana slovenska beseda, med drugim tudi odlomek iz Krsta pri Savici, da Bog je Bog ljubezni ... Katarina, Ema Zupančič ter Silva Horvat so pripravile bogat izbor domačega peciva za ta slovesni praznik, ki pa je tudi njihov družinski praznik, saj so Jože, Ema in na zadnje Katarina praznovali njihove rojstne dneve. Čestitke vsem trem ob tem življenjskem dogodku, kar so se spomnili tudi s pesmijo Kolkor kapljic, tolko let, Bog vam daj na svet živeti. Živijo, oj živijo, oj živijo vas Bog. Tako se je nadaljevalo z dobrimi željami tudi za Silvo Litrop in potem tudi za Marijo Kolar. Prijetno in lepo vzdušje, kjer so se tudi Hrvatice dobro počutile, se je nadaljevalo ob uživanju dobrot, ki so navzoče čakale na pultu v Astridsalen.

VADSTENA V SOBOTO 27. MAJA 2023

50. vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje na binkošti pri Sv. Brigiti Švedski.
Slovesno bogoslužje začne ob 12. uri pri sestrah Sv. Brigitte.

DOBRODOŠLI!

RECEPTI – RECEPT

Sreča v kozarcu

Sestavine:

200 g skute (20 % maščobe)
0,5 dl mleka
sredica polovice vaniljinega stroka
en rumenjaka
3 žlice medu
1,5 dl sladke smetane
100 g naribanega rženega kruha
60 g kokosovih kosmičev
60 g naribane čokolade
4 žlice ruma
400 g višenj iz kozarca

Priprava:

Skuto pretlačimo skozi cedilo in z mlekom gladko zmešamo. Dodamo vaniljino sredico, rumenjaka in med ter dobro zmešamo. Na koncu vmešamo še čvrsto stepeno sladko smetano.

Kruhove drobtine pomešamo s kokosovimi kosmiči in naribano čokolado ter pokapamo z rumom.

V desertne kozarce v plasteh nadevamo skutno maso, kruhovo zmes in razkoščičene višnje. Po želji okrasimo z višnjami in kruhovimi drobtinami ter postrežemo.

Lycka i ett glas

Ingredienser:

- 200 g keso (20%)
- 0,5 dl mjölk
- mittdelen av en halv vaniljstång
- 1 äggula
- 3 matskedar honung
- 1,5 dl grädde
- 100 g rivet grovt bröd
- 60 g kokosflingor
- 60 g riven choklad
- 4 matskedar rom
- 400 g konserverade körsbär

Förberedelse:

Mosa kesot genom en sil och blanda den slät med mjölken. Tillsätt vaniljesens, äggula och honung och blanda väl. På slutet, rör ner den hårt vispade grädden.

Blanda rivet bröd med kokosflingor och riven choklad och droppa över rom.

Varva kesomassan, brödblandningen och de urkärnade körsbären i dessertglas. Garnera gärna med körsbär och ströbröd på toppen om så önskas och servera.

Recept prepisan iz revije/recept taket ur tidningen *Dober tek* april 2010

Slika/bild (vir): okusno.se

V spomin – In memoriam

V spomin na Draga Gvardjančiča

Drago se je rodil 16. junija 1947 v vasi Podgrad v Sloveniji. Pri 16. letih je zapustil državo in šel »s trebuhom za kruhom«. Dve leti je živel v Napoliju, preden je prišel na Švedsko. Cilj je bila Avstralija, a ga je pot pripeljala na Švedsko. V kraju Nässjö blizu Jönköpunga je dopolnil 18 let. Bil je kot lokomotiva, ki je vlekla druge vagone, torej njegovega brata in družino na Švedsko. Leta 1969 se je poročil z Miljado, s katero sta bila obdarjena s hčerko Vero in sinom Ivanom. Žena Miljada je umrla 13. aprila 2011 in je pokopana na Lundby nya kyrkogård, kamor so k večnemu počitku položili tudi njenega moža Dragota. Danes imata pokojna Drago in Miljada 5 vnukov, 1. pravnučka in še enega na poti spomladi. Vse življenje je trdo delal. Po svoji naravi, po preprostosti in vedrem značaju je bil všeč mnogim ljudem, posebej njegovim kolegom, prijateljem in seveda svoji družini. Svojo življenjsko pot je zaključil 29. decembra 2022 v Göteborgu na Švedskem, potem ko je deset dni prej prejel poslednje maziljenje na svojem domu. Hvala otrokoma in sorodnikom za podporo v poslednjih dnevih njegove težke poti zaradi bolezni.

Drago, dragi brat v Kristusu, dragi rojak, hvala vam za vse dobro in plemenito, kar ste storili za svojo družino, za tukajšnjo družbo in slovensko skupnost. Naj vaša duša, okrašena z dobrimi deli, čim prej zagleda usmiljeno in dobrotljivo Božje obličje in naj se veseli v sreči in slavi Božjega kraljestva. Združena nekdanj z vašo ženo Miljado v življenju, potem ko sta oba tudi prestopila prag večnosti, se skupaj veselita sreče in slave večnega življenja v nebesih.

Njegovi domači in rojaki so se od njega poslovili s pogrebno sv. mašo 12. januarja 2023 ob 13.00 v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu. Pogreb je sledil takoj po sv. maši na Lunby nya kyrkogård, kjer sedaj skupaj počivata z ženo Miljado.

V spomin na Urha Laznika

* 4. 7. 1939 v Sloveniji, + 23. 1. 2023 v Huskvarni na Švedskem, 13/02/2023 ob 13:30 pogreb v Bråneryds kapellet v Huskvarni.

Dragi Urh, brat v Kristusu,

s hvaležnostjo se vas spominjam kot rojaka in kot kristjana. Bili ste naš romar v Vadsteno, srečevala pa sva se tudi v Jönköpingu pri sv. maši. Bili ste zvesti naročnik in bralec Naše luči, ki že več kot 70 let iz meseca v mesec obiskuje naše rojake po Evropi, doma, v zamejstvu in po svetu.

Z leti ste sprejeli svoj križ bolezni, ki vas je nekako oddaljila od naše skupnosti, čeprav ste ostali v naših srcih in tako naj tudi ostane, dokler se ne bomo srečali tam gori. Hvala vam za vašo skromnost in preprostost, ki ste ju izžarevali iz svojega življenja.

Naj vam dobri in usmiljeni nebeški Oče nakloni bogato plačilo sreče večnega življenja v nebesih, po katerih hrepeni sleherno človeško srce. Jezus Kristus, ki je naše vstajenje in življenje, naj vas sprejme v srečo večnega življenja. Počivajte v miru! Amen.

Iskreno sožalje in spomin v molitvi slovenski skupnosti v Jönköpingu ter Huskvarni, kakor tudi vašim domačim v Sloveniji. V nedeljo, 19. februarja 2023 se je ob 10. uri v Oratoriumu v Jönköpingu zanj darovala sv. maša ob pogrebu. V duhu povezani. Hvala.

vaš hvaležni Zvonko Podvinski

V spomin Štefki Berg

Štefka, dekliški priimek Lešnik, poročena Berg, je bila rojena v Mariboru 28. 07. 1940 kot najstarejši otrok, in sicer pred začetkom 2. svetovne vojne. Pozneje se je v družini rodilo še najmanj troje otrok. Štefka, kot smo ji rekli, se je izučila za trgovko. Zaposlila se je v manjši prodajalni s kavo in slaščicami. Tam se je srečala z bodočim očetom njenih dveh otrok. Marjanca se je rodila v Sloveniji in njen bratec Roman se je rodil že na Švedskem, kamor je Štefka pripotovala z vlakom 10. 10 1964 skupaj z očetom obeh otrok, z mojim sva-
kom Ludvikom ter z bodočo svakinjo, Avguštino Budja Prevolnik. Avguština se je priselila k možu, Martinu Prevolnik, ki je bil delno že ustaljen na Švedskem. Štefka pa je sprva stanovala pri Prevolnikovih starših, vendar sta se pozneje razšla. V začetku 1970-ih let je spoznala Ronnija Berga in se poročila. Štefko je približno leta 2012 prizadela Alzheimerjeva bolezen, ki se je z leti samo še stopnjevala. Zadnjih nekaj let ni prepoznala nikogar več, ne soproga in ne otrok, pa tudi vnukov ne. Rada pa je prisluhnila glasbi, ob kateri je včasih tudi zraven zapela.

Štefki življenje je pred boleznijo bilo dokaj srečno in umirjeno. Pela je pri orkestru Vikis, kjer so sredi 1970-ih let posneli tudi vilinsko ploščo z naslovom Moj dom. Pozneje je bila Štefka aktivna v slovenskem društvu Lipa v Landskroni. Večkrat je bila tudi predsednica društva in mnogo let blagajničarka pri Slovenski zvezi na Švedskem. Vse dokler je ni premagala ta huda bolezen, ko je dne 16. 12. 2022 mirno zaspala v Domu starejših v Landskroni. Dokler je bila zdrava, je Štefanija redno hodila v cerkev k slovenskemu bogoslužju v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Landskroni. Štefanija Berg je bila tudi sicer znana in priljubljena med Slovenci širom Švedske. Vsem, ki smo jo poznali, nam je bila draga in bomo pogrešali njeno dobro voljo in topel nasmeh. Svojcem izrekamo iskreno sožalje. Štefka naj mirno počiva na pokopališču v Landskroni, kjer leži že veliko število pokojnih slovenskih rojakov. Štefki in vsem rojakom naj Gospod Bog nakloni večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti!

Štefki v spomin Gustika Budja Bencek

Pisma bralcev

Avslappnade dagar i julstaden Ljubljana

I bland besöker människor städer efter säsong och vi kände att det var dags att besöka julstaden Ljubljana.

Vi har båda anknytning till Slovenien genom våra föräldrar men ingen av oss har någon anknytning till huvudstaden.

Vi målar upp bilder i huvudet om att det kan vara mysigt och bokar in 29 november till

3 december 2022.

Flygresan ner går från Göteborg till Ljubljana via Zürich, inga problem varken vid incheckningen eller säkerhetskontrollerna. Kort mellanlandning och byte av gate Zürich går helt smärtfritt, en riktigt härlig flygupplevelse. Boendet ligger nära centralen och uppfyller alla krav, frukost och nära centrum.

Ljubljana bjuder på regn och kalla vindar men också på vackert dekorerade gator och upplysta torg.

Små julbodas med allt från glögg, glas och stickade vantar ställs upp längst med floden

Ljubljanica som rinner genom staden.

Restaurangen Strelec (tilldelad en Michelin stjärna) uppe vid Ljubljanski grad nås lätt genom att ta linbanan upp som bjuder på en härligt upplyst huvudstad. Avsmakningsmenyn med 9 rätter bjuder på smaker från lokala producenter och kombineras perfekt med slovenska viner. En härlig matupplevelse men inte som helhetsupplevelse, både lokalen och bakgrundsmusiken kunde förbättras. Miljön är unik, ett torn har gjorts om till en restaurang med en enorm vinkällare. Utsmyckningen av lokalen är sparsam och musiken som spelas i högtalarna är inte anpassad till en fin restaurang. Rätterna är vackert upplagda och personalen är duktig på att beskriva rätterna och vinet. Servicen håller hög standard och fokus ligger på att ge gästerna en unik matupplevelse.

Rekommenderas för den som vill äta på en Michelin-restaurang i Ljubljana.

Restavracija Strelec

Slovenien är ett land som har mängder av spaanläggningar så det är en självklarhet för oss att passa på med ett besök på en av dessa anläggningar. Vi valde Thermana Laško, ligger lagom långt ifrån Ljubljana men hade bra kommunikationer med tåget. En vardag i december som är grå och trist blir både varmare och fuktigare i den stora kupolen ovanför bassängen. Solstolarna inomhus är upptagna av pensionärer och barnfamiljer, de varma

bubbelpoolerna är fyllda av äldre personer som avverkar sina liv med sina sällskap. En enkel lunch avnjuts och självklart dricker jag en grön öl till maten, Laško. Vi spenderar nästa hela dagen i det varma vattnet men hann även besöka stadens turistbyrå och köpa lite souvenirer.

På min lista över saker jag vill göra i Ljubljana fanns Nebotičnik. Älskar att åka upp i höga byggnader och njuta av vyerna oavsett var jag är i världen. Har besökt Tokyos skytree, Aucklands sky tower och Empire State Building i New York men min mättnad av höga höjder är inte fylld. Efter en kort hisseresa går vi uppför en trappa och slås av att vi är ganska högt! Vädret går inte att styra över men utsikten är trots regndropparna vacker. Perspektivet från ovan ger oss en annan bild av staden och dom varma dryckerna som serveras ger oss en varm känsla i hela kroppen. Lite mysig att sitta och titta på regnet med en varm kopp och bara njuta av stunden och sällskapet. Värt ett besök, om man inte är rädd för höga höjder.

Dagarna går fort och vi hinner inte äta någon kreamsnita (bakelse: kreamna rezina) men det blev både vampe (komage) och andra klassiska rätter på restaurangerna Šestica och Sokol, goda bakverk från Pekarna Ana samt besök i stadens vinbarer.

Vi var varken hungriga eller törstiga när vi åkte hem till ett ännu kallare och blåsigare Göteborg.

Ana Möller Kokol och Marianne Ratajc, Göteborg.

Razgled iz Nebotičnika

Zgodovinski feljton – zgodba izseljenke

V Slovenskem glasilu običajno ne objavljamo ravno veliko zgodovinskih zapisov, vendar so nam bili lani zaupani spomini Slovenke, ki je na Švedskem preživela pol svojega življenja. Antonija Johansson, roj. Perne, je sicer umrla že leta 2001, vendar so jo poznali številni Slovenci iz Södertälja.

Ne želimo ustvarjati razprtij ali stopati na eno ali drugo stran (predvsem zgodovinsko), je pa njen zapis zanimivo zgodovinsko pričevanje, brez olupševanj in pač podoba nekega časa, predvsem pa je to zgodba izseljenke. Ni pomembno, ali se nam, bralcem, zdi zapis pravilen ali napačen, saj je zares podan tako, kot se je Antoniji v življenju dogajalo. Se nam pa zdijo njene poti (tudi njena selitev na Švedsko) zanimive in so seveda lahko tudi vsem nam vpogled v nekdanje in drugačne čase. Tudi zato, da lahko bolj cenimo vse, kar imamo v sodobnem času.

Uvod k spominom Moja domovina

Moja mama Antonija Johansson, rojena Perne, je v zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je bila stara približno 80 let, zapisala nekaj spominov iz svojega življenja.

Svoj rokopopis poimenovala *Moja domovina*. Naslova poglavij *Otroštvo in mladost* ter *Druga svetovna vojna* sem izbral sam in zato v izvirniku nimata ustreznega izraza.

Rodila se je 31. decembra 1910 v Gornjem Gradu v Avstro-Ogrski in umrla 6. marca 2001 v Södertälju na Švedskem.

Kraji se ne premikajo, a vseeno lahko spremenijo državo. Leta 1910 je bil Gornji Grad v avstrijskem delu habsburške dvojne monarhije, med letoma 1918 in 1991 je bil v Jugoslaviji, od leta 1991 pa je v zdaj samostojni Sloveniji.

Moja mama je približno polovico svojega življenja preživela v Sloveniji (in posledično hkrati v Avstriji in pozneje Jugoslaviji), polovico pa na Švedskem. Po nekaj letih dopisovanja v esperantu z mojim bodočim očetom, ki je bil Šved, je leta 1954 prišla na Švedsko in se z njim poročila, dve leti pozneje pa sem se rodil jaz.

Otroštvo in mladost

V poglavju *Otroštvo in mladost* pripoveduje o tem, kako je moral moj dedek med prvo svetovno vojno služiti vojsko. To je bila seveda avstrijska vojska, saj je bil Gornji Grad (in večji del današnje Slovenije) še vedno del Avstro-Ogrske monarhije. Fronta, na kateri je služil moj dedek, je bila ena najbolj krvavih front v tej vojni, na meji med Avstrijo in Italijo. V švedščini se običajno uporablja izraz *Isonzofronten*, po italijanskem imenu reke, katere slovensko ime je Soča.

Beseda *taverh*, za katero moja mama pravi, da ne pozna izvora, verjetno izhaja iz nemške besede *Tagwerk*, ki pomeni „dnevno delo“, *dagsverke*. Kot je razvidno iz drugih besed, ki jih mama navaja kot jezikovne primere, je v slovenskih krajih v bližini Avstrije čutiti velik vpliv nemškega jezika.

Celje je glavno mesto okrožja in je od Gornjega Grada oddaljeno približno 50 kilometrov. Mesto leži na ravninskem območju v spodnjem delu Savinjske doline. Dreta, reka, ki teče skozi Gornji Grad, je pritok reke Savinje, zato se Zadrecška dolina včasih omenja tudi kot del Zgornje Savinjske doline. Celje je danes po številu prebivalcev tretje največje slovensko mesto, takoj za glavnim mestom Ljubljana in Mariborom.

V svojih zapisih omenja obdobje Napoleona. Današnje slovenske pokrajine so bile v letih 1809 – 1813 del Napoleonovih tako imenovanih Ilirskih provinc. To je bil čas narodnega prebujanja med Slovenci, ki je bilo kljub tujim vladarjem pozitivno sprejeto, saj so Slovenci prvič dobili možnost samoupravljanja in uporabe lastnega jezika v upravnih okvirih, česar ne prej in ne pozneje pod habsburško oblastjo ni bilo mogoče. Že leta 1797 so slovensko ozemlje prvič zasedli Francozi in nekaj pomladnih mesecev tega leta je bil mestni poveljnik Napoleonovih čet v Ljubljani neki Jean Baptiste Bernadotte, ki je nekaj desetletij pozneje postal prvi švedski kralj Bernadotte.

Mama pripoveduje, da je po družinskem izročilu v tem času v Gornjem Gradu ostal neki francoski vojak in si ustvaril družino.

Druga svetovna vojna

V poglavju *Druga svetovna vojna* moja mama omenja, da je nekaj časa delala v stavbi z imenom Cekinov grad. To je dvorcu podobna stavba, ki stoji v mestnem parku Tivoli v Ljubljani. Ko je delala tam, je bil v zasebni lasti, po vojni pa ga

je prevzela država in ga sčasoma spremenila v muzej. V času jugoslovanskega komunizma do osamosvojitve Slovenije leta 1991 se je imenoval Muzej ljudske revolucije Slovenije, nato se je preimenoval v Muzej novejšje zgodovine in danes razstavlja zgodovino Slovenije in Slovencev v 20. stoletju. Obiskovalci Muzeja novejšje zgodovine Slovenije se tako sprehajajo po istih hodnikih, kjer je moja mama nekoč delala kot služkinja.

Štajerska je del Slovenije, kjer ležita Gornji Grad in Celje. Ime pokrajine je v slovenskem jeziku enako imenu Steiermark, ki je danes ime ene od avstrijskih zveznih dežel. Ko so bile ob ustanovitvi Jugoslavije po prvi svetovni vojni začrtane nove meje, je bila takratna avstrijska Štajerska razdeljena na severni avstrijski in južni slovensko-jugoslovanski del. Severno od nove meje se je govorila predvsem nemščina, južno od nje pa predvsem slovenščina, čeprav je bilo v nekaterih večjih mestih, med drugim v Celju (katerega nemško ime je Cilli), do leta 1945 veliko nemško govorečega prebivalstva.

Kremenčug (slovenski zapis), od koder so sporočili, da pogrešajo mojega strica, je mesto v Ukrajini; sicer nedaleč od Poltave, znane po bojnih pohodih švedskega Karla XII. po Evropi v 18. stoletju.

Mama svojih staršev ali sorojencev ne omenja poimensko, čeprav se občasno pojavijo začetnice imen. Njenemu očetu je bilo ime Janez, materi Ana. Imela je sedem sester, nekatere od njih sem lahko prepoznal iz konteksta v besedilu.

Marija je sestra M., ki tako kot moja mama biva v Ljubljani, ko prispe telegram z novico o materini smrti. Sestra A., ki je večkrat omenjena kot sestra, ki je ostala doma v Gornjem Gradu, je Ana. Najmlajša sestra, ki oponaša učiteljico, je Tilka, Rezika pa tista, ki se skriva na podstrešju, ko na kmetijo pridejo Nemci. Tudi Tilka in Rezika se s tovornjakom skupaj odpravita v Celje na praznovanje miru ob koncu vojne.

Ena sestra živi z možem v Celju, kamor se je moja mama med vojno preselila iz Ljubljane, in sicer je to sestra Fanika. Ona je tudi tista eno leto mlajša sestra, omenjena v poglavju *Otroštvo in mladost*, ko sestri zvečer pred Marijinim kipom molita za očeta, ki je bil med prvo svetovno vojno vpoklican v avstrijsko vojsko.

Maminima preostalima sestrama je bilo ime Cilka in Rozika, edinemu bratu, ki se ni vrnil iz vojne, pa je bilo ime Jože. V družini sta se rodila še dva otroka, deklica in deček, vendar sta oba umrla že po nekaj mesecih življenja.

Moja babica je tako med letoma 1910 in 1929 rodila enajst otrok, kar v tistih časih ni bilo nič nenavadnega. Vendar je dočakala samo 52 let.

Nečaka Fanikinega moža, ki ju moja mama imenuje P. in H. in katerih starše so ubili zaradi sodelovanja z Nemci, sta se imenovala Peter in Hinko.

Vadstena 17. januarja 2018

Zapisal: Adrian Johansson

Prevedla: Danni Stražar

* Antonijino zgodbo objavljamo brez večjih uredniških posegov, saj je odraz časa in jezika izpred mnogih let. Nekaterе besede so v današnjem jeziku nekoliko zastarele, a smo jih ohranili.

Otroštvo in mladost

Vsako srce ima svojo zgodbo iz minulih mladih dni – tako poje švedski poet.

Moje misli se ustavljajo nekje daleč, v nekdanjih minulih dneh, v tistih časih, ko se otrok začne zanimati za svojo okolico. Mnogo od tega sem pozabila, a veliko od teh prvih doživetij je še vedno prisotnih v moji notranjosti. Spominjam se, kako sem prvokrat opazovala snežinke, ko so se lahkotno vrtele v zraku in kako so potem tiho padale na zemljo. Spominjam se, kako sem občudovala ptičke, ko so ob zimskem času priletele do naših malih oken. V moji glavi se je porodila misel: Zakaj ljudje ne moremo letati po zraku kot te drobne živali?

Sredi narave je potekala moja otroška doba. Na naši sončni strani so po pobočjih posejane kmetije do 900 metrov visoko. Mi smo bili oddaljeni od trga – kakor smo rekli – samo 10 minut. Dolina je tukaj zelo ozka. Nasproti nas se raztezajo obširni gozdovi Menine planine (visoka 1550 m). Vrh Menine so zeleni pašniki, kjer v poletnih mesecih pasejo živino. Na določenih krajih Menine je bilo tudi veliko malin in gozdnih jagod.

Moji starši so imeli majhno kmetijo. Danes bi vsakdo rekel, da se od tega ne da živeti. Še danes čutim, kako so se moji starši trudili za nas otroke. Pomoči takrat ni bilo nobene, nobenih otroških doklad. Bili smo revni, toda kakšne pretirane mizerije ni bilo. Večkrat si mislim, da nismo nikdar hodili tako umazani, kot danes vidiš ljudi v večjih mestih, kljub vsem socialnim stroškom – ali morda ravno radi tega, ker so nekateri navajeni dobiti vse zastonj.

Kot najstarejša med enajstimi otroki sem morala kmalu začeti delati. Največkrat za igranje ni bilo časa. Spominjam se, kako rada sem se igrala s punčko. Ob neki priliki sva s sestro, ki je bila eno leto mlajša od mene, dobili

vsaka svojo, zelo lepo pužo, ki je tudi zaprla oči, kadar sem jo položila. Na splošno pa smo se največ igrali brez igrač. Narava sama je bila naše igrišče. Iz ilovice smo delali majhne hlebčke in v mali zemeljski odprtini smo pekli kruh, brez ognja seveda. Če je kakšna iz cunj narejena igrača bila preveč oropana vsega, smo naredili pogreb. Na grob smo dali križ in cvetja.

Ob hiši je bilo košato jablana, ki je v jeseni dajalo obilo sadu, v poletnem času pa hladno senco. Najlepše pa je bilo drevo spomladi, ko je cvetelo. Tako rada se spominjam tistih toplih pomladnih večerov, ko smo se mi otroci valjali in kotalili v dišečem cvetju pod jablano. Spominjam se nekega večera, ko je mama rekla: "Gotovo bo jutri dež, ker se otroci nočejo nehati igrati!" (Rekli so, da če otroci ali kokoši zvečer nočejo v kraj, potem je drugi dan dež.) Ko smo pa prišli v hišo, smo bili tako utrujeni, da bi najraje zaspali kar na trdi klopi. Toda mama, ki je bila stroga, se je držala reda, da se moramo najprej umiti. Ona nam je tudi povedala, da je to drevo posadila in cepila mati našega očeta.

Ko sem bila stara tri in pol leta, se je začela prva svetovna vojna in naš ata, ki sem ga imela zelo rada, je bil vpoklican. Kako je vzel slovo, se prav nič ne spominjam, pač pa, da sva z eno leto mlajšo sestro vsak večer pred Marijinim kipom molili za njega. Mama je rada rekla, da molitev nedolžnih otrok je največ vredna. Spominjam se, da mu je pisala dolga pisma in tudi dobivala odgovore. Včasih je študirala zemljevid in ugotavljala, kje je prav takrat naš ata. Jaz pa sem se sama pri sebi čudila, kako se more naš oče nahajati na tem kosu papirja. Relativno se mu je še kar dobro godilo, ko je postal oficirski kuhar in mu ni bilo treba biti neposredno na fronti.

Ko sem bila nekoliko starejša, sem pozorno poslušala, ko so se drugi pogovarjali, kako je bilo julija 1914, ko je bila splošna mobilizacija. Takrat ni bilo ne radia ne televizije, pa so farnemu župniku naložili to dolžnost, da je v cerkvi obvestil ljudi. Kot je mama pripovedovala, so vsi ljudje jokali.

Večkrat sem slišala, ko so se starejši pogovarjali, kako je ta ali oni mladi fant, ki je dorastel, dobil poziv, da mora na fronto, ali da je kdo dobil dopust in bo prišel za 14 dni domov. Zelo sem si želela, da bi tudi naš oče prišel na dopust. Z otroško naivnostjo sem upala, da gotovo bo tudi on enkrat prišel. In res je prišel. Še vedno se spominjam tistega dneva, ko se je bližal hiši in kako mu je mama hitela nasproti. S seboj je prinesel nekaj konzerv. Najbolj se spominjam, da smo otroci dobili na kruh marmelado, ki je do takrat še nisem jedla, in se nam je zdela zelo dobra.

Moj oče je bil zelo lep in postaven mlad mož, posebno kadar se je lepo oblekel. Nobeden v soseščini mu ni bil enak, taka je bila moja sodba, ko sem bila stara približno štiri leta.

14-dnevni dopust je bil hitro pri kraju in naš ata je moral nazaj. Mama ga je pospremila do najbližje železniške postaje (Šmartno ob Paki), do kamor je bilo približno pet ur hoda. Sredi noči naj bi se odpravila. Ko sem tisti večer šla spat, sem prosila, da me pokličeta, predno bosta odšla. In res sta me prebudila, toda bila sem tako zaspana, da sem se kar na mizo naslonila in spala naprej, ko se je ata krepčal za dolgo pot. Ponujal je tudi meni. Četudi je bila moja najljubša jed, sem samo dvignila glavo in spala naprej. Ko je mama drugi dan prišla nazaj, se spomnim še danes, da je rekla, da kako težko se je v takih razmerah ločiti od ljubljene osebe.

Kako je ta vojna v resnici bila grozna, sem zavedela šele po vojni, ko sem začela čitati različne knjige. Pri štirih, petih letih pa sem bila srečno nevedna o vsem tem, kar se je dogajalo.

Tako se spominjam svojih prvih let življenja, ko se je moj svet končal nekje ob horizontu in je planina pred menoj segala do nebesnega svoda.

Po več kot štirih letih je bilo te strašne vojne konec. Veliko je bilo tistih, ki se niso več vrnili. A mi smo bili med tistimi srečnimi, ki se jim je družinski oče vrnil živ in zdrav.

Tisto jesen, ko se je vojna končala, sem začela obiskovati šolo v svojem rojstnem kraju z imenom Gornji Grad. Za časa Avstrije in tudi pozneje med drugo svetovno vojno se je imenoval Oberburg. S šolo se je zame odprl nov svet. Čeprav sem bila zelo boječa, sem zelo rada hodila v šolo. Še vedno se spominjam prvega dneva. Učiteljica gospa K. nam je pripovedovala zgodbo nekega psa. Nato nas je vprašala, ali si kdo upa ponoviti. Četudi sem bila tako boječa, sem dvignila roko – da moramo tako storiti, smo se naučili takoj prvi dan – in sem povedala, kar sem si zapomnila. Učiteljica je pozneje moji mami povedala, da sem bila edina, ki sem si zapomnila vso zgodbo.

Isto jesen 1918 sem tudi jaz skupaj z drugimi učenci prisostvovala paradi – povorki "Ujedinjenja" – slavnostnemu združenju jugoslovanskih narodov v eno državo. Od začetka se je imenovala "Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev". Kakor sem pozneje slišala, se je v takratnem Društvu narodov nekega Angležu to ime zdelo predolgo in da je rekel: "Vi sami se imenujte, kakor se hočete, mi bomo pa vašo državo imenovali kratko Jugoslavija." Tako je to

ime ostalo tudi na domačih tleh.

Od te slavnosti se najbolj spominjam, kako smo mi šolski otroci nosili vsak svojo zastavo v povorki in to se mi je zdelo zelo imenitno. Godba je igrala in prvič sem slišala tisto "Hej Slovani", ki je pozneje ostala kot državna himna. Melodija se mi je zdelo čudovita in se mi zdi še danes ena najlepših pesmi.

V šoli se je v toliko spremenilo, da se nam ni bilo treba učiti nemščine, ki je prej bila nekaj ur na teden. Takrat sem se tega veselila, pozneje v življenju sem pa to obžalovala, ko sem slišala govoriti nemško in nisem nič razumela. Prav tako nismo več peli tiste pesmi: "Živi cesar, domovina, večna bodi Avstrija."

Spomnim se, da naši mami ni preveč ugajalo to združenje. Rekla je: "Še slabše bo kot prej! Pod Avstrijo je bil vsaj red. Zdaj bomo pa pod Srbijo, Balkan pa ne pozna nobenega reda. Jaz bom šla tja na rob njiv in zaklicala 'Živela Avstrija.'" Seveda tega ni storila, a njenih besed sem še dostikrat spomnila.

Kot sem že rekla, sem morala zelo zgodaj začeti delati. Nekoč – bilo je tisto prvo jesen, ko sem začela šolo – sem, ko sem prišla iz šole, morala grabiti listje. Ves čas, ko sem delala, sem jokala, ker sem imela eno računsko nalogo in me je skrbelo, kdaj jo bom naredila. Računstvo mi je od začetka delalo malo težav. Kako je bilo prihodnji dan, se ne spominjam. Vem, da me je Štefka tolažila, da mi bo ona zvečer pomagala.

Štefka, to je bila mlado, še ne 20-letno dekle, ki je za časa vojne bilo več let pri nas. Rekli smo ji "naša Štefka" in mi otroci smo jo imeli zelo radi. Sprva sem jaz tudi mislila, da je moja sestra. Ko je naš ata prišel nazaj, se je poslovila. Otroci, ki smo jo zelo radi imeli, smo žalovali za njo. Čez kakšni dve leti po tistem je odpotovala v Ameriko in se tam poročila. Nismo je več videli, razen na sliki. Naša mama se je nekaj časa dopisovala z njo. Tudi njena sestra je bila nekaj časa pri nas. Obedve sem imela zelo rada.

Tako je čas potekal med delom doma in učenjem v šoli. Vsi otroci smo zelo radi hodili v šolo. Jaz sem si na tihem želela postati učiteljica, pa te želje niti izrazila nisem, ker sem vedela, da je to nemogoče, saj me moji starši ne morejo poslati v šole. Težko je razumeti, da je danes toliko takih, ki se šoli izmikajo (špricajo šolo) vkljub temu, da jim je dana vsa možnost za nadaljevanje. (...*)

(...**Nadaljevanje feljtona bomo objavili v junijski številki*)

Vesele velikonočne
praznike!

Glad påsk!

Slovensko GLASILO – Slovenska BLADET

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 Köping
www.slovenskazvezanasvedskem.com

Predsednik / Ordförande: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com
Telefonska številka: +46 (0) 736003092

NASLOVI – ADRESSER

KLUB KULTURE SLOVENIJA

Preds: Karli Zunko
c/o Karli Zunko,
Norra Torggatan 17, 640
30 Hälleforsnäs
slovensko.drustvo@gmail.com

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik, 035- 21 12 94
Meteorvägen 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@bahnhof.se

SD SIMON GREGORČIČ

Preds. Alojz Macuh,
Scheelegatan 7, 731 32 Köping
aa.macuh@gmail.com
<http://antonbreznik.wixsite.com/simon>

KD SLOVENIJA

Preds. Miran Rampre,
073-384 08 23

SLOVENSKI DOM

Preds. Jože Zupančič, 031-98 19 37
Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
marrat68@hotmail.com

VELEPOSLANIŠTVO

Republike Slovenije

Amaliegade 6, 2. Floor
1256 Köpenhamn, Danmark
Tel: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
sloembassy.copenhagen@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Preds. Lado Lomšek, 031-46 26 87
c/o Lomšek
Stora björn 33, 415 16 Göteborg
ladolomsek2@gmail.com

SD PLANIKA

Preds. Rudolf Belec, 040-21 80 48
Mobilni telefon: 0709-535401
V:a Hindbyvägen 18, 214 58 Malmö
kontakt@planika.se
www.planika.se

SD STOCKHOLM

Preds. Rok Ogrin
Slovenska föreningen i Stockholm
c/o Rok Ogrin
Grindtorpsvägen 41 lgh
2001; 183 49 Täby
slovdrustvo.stockholm@gmail.com
[http://slovenskodrustvostockholm.
weebly.com/](http://slovenskodrustvostockholm.weebly.com/)

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

Preds. Danni Stražar
c/o Bencek-Budja
Nattljusgården 28 B, 261 72 Häljarp
orfeum.slosve@gmail.com

SLOVENSKA

KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
Zvonko Podvinski, 0708278757
zvone.podvinski@rkc.si

